

Yıllar önce Almanya'da yapılan eylem birliği toplantılarına katılırdım, sonra başka arkadaş görevi devraldı, ben de bu sıkıntıdan kurtuldum. Sıkıntımın nedeni her örgüt temsilcisinin ne söyleyeceğini önceden bilmemdi. Birisi üç dakika konuşsun, sonraki on dakikada ne söyleyeceğini bilirdim. Herkes birbirini ezberlediğinden şimdiki toplantılar daha kolay yürüyormuş...

Bu toplantılardan birisinde –hangi konuydu hatırlamıyorum- örgütlerden birinin –PKK- temsilcisi önceden yapılmış anlaşmaya aykırı bir görüş savunmuştu. Bunu kendisine hatırlattığımda, “Anlaşma dediğin nedir, anlaşma kağıttır” demişti.

Benim için unutulmaz bir sözdür; Ortadoğu için özellikle geçerlidir ama sadece bu bölgeye özgü de sayılmaz.

Suriye savaşında taraflar arasında şimdiye kadar kaç tane anlaşma yapıldı hatırlamıyorum. Bir ara Cenevre'de toplantılar yapılırdı, sonuç çıkmadı. Derken Soçi Anlaşması geldi, boş çıktı. Şimdi yeni bir anlaşma yapılmış YPG ile Şam yönetimi arasında ama ne kadar sürer, belli değildir.

Ortadoğu ülkelerinde anlaşmalar ona uyulmamak için yapılır. Şimdiye kadarki çok sayıda örnek böyle gösteriyor. Bu durumda anlaşma denilen sonuçta kağıttan başka bir şey olmuyor.

Anlaşma yapmak bir şeydir, tarafların o anlaşmaya uyması başka bir şeydir. Ortadoğu'da olduğu gibi sürekli değişen koşullarda bu durum özellikle geçerlidir.

Her anlaşma yapıldığı koşullarda geçerlidir. Anlaşmanın yapıldığı koşullarda önemli değişimler olursa, taraflar da o anlaşmaya uymamak için hemen gerekçe bulurlar.

Anlaşmanın arka planında Rusya var ama buradan Rusya'nın açık olarak taraf olduğu sonucunun çıkarılmaması gerekir. Ne İdlib'e yönelik harekatta Rusya ve ne de şimdi ABD Suriye hava sahasını Türkiye'ye kapatmadı. Türkiye savaş uçaklarını kullanamasa YPG'nin direnme şansı önemli oranda artardı. Suriye hava sahasını açarak hem Rusya hem de ABD Türkiye'ye onay verdi. Bu onay kayıtsız şartsız olmayabilir ama sonuçta onay verilmiştir. Belirleyici olan da budur. Bunun ötesinde Türkiye eleştirilebilir, yaptırımlardan söz edilebilir, bazı kısıtlamalar getirilebilir, hepsi mümkündür ama bu durum belirleyici onayı ortadan kaldırmaz.

İdlib konusunda S-400 alımı ve en az bir nükleer santralin Ruslar tarafından kurulacak olması belirleyici olmuştu. Başka hangi pazarlık yapıldı, bilmiyoruz. Keza ABD ile yapılan hakkında da bilgimiz bulunmuyor.

Bana özellikle garip gelen insanların ahde vefadan, ABD'nin Rojava Kürtlerini yalnız bırakmasının yanlışlığından söz etmesidir. Politikada ahde vefa yoktur, burada çıkarlar konuşur. Türkiye'nin ABD ve Rusya'ya sunabileceği önemli imkanlar vardır; bunlardan bazılarını biliyoruz ama bilmediklerimiz de mutlaka vardır. Büyük devletler de durumun ne oranda çıkarlarına olacağına bakarak kararlarını verirler. Çıkarları varsa Rojava Kürtlerine bir süre destek olurlar, çıkarları bitince de desteklerini çekerler. İlerde duruma göre yeniden destek olabilirler.

İsmet İnönü'nün yıllar önce söylediği bir söz vardır: "Büyük bir devletle iş yapmak, aslanla yatağa girmeye benzer."

Bunu yapmak zorunda iseniz, bölgede büyük bir güce dayanmadan yaşamanız mümkün görünmüyorsa, durumu en az zararla atlarmaya çalışacaksınız demektir.

Bazıları "Kürtler özgücüne güvenmelidir" gibi anlamsız şeyler söylüyor.

Özgüç yetmiyorsa ne yapacaksınız?

Bir kere Kürtler adında genel bir politik özne yoktur. AKP'li, Barzanici ve PKK'li Kürtler vardır; bunların önemli konularda anlaşması da mümkün görünmemektedir.

Kürtler arasındaki çelişkileri ve hatta savaşı unutmamak gerekir. Bu durum Kürtlere özgü değildir, her halk bunu yaşamıştır. Önceki yazılarda Vietnam ve Cezayir kurtuluş savaşlarının aynı zamanda bu halkların içindeki iç savaş olduğunu anlatmıştım. Bu halkların bir bölümü ülkelerini işgal eden güçle açık işbirliği içinde olmuştur. Bu konuda Kürtlerin apayrı bir konumu yoktur.

İkinci olarak, bölgenin iki büyük devleti, Türkiye ve İran, bağımsız Kürt devletine karşıdır. Barzani'nin bağımsızlık referandumuna sadece Türkiye değil İran da açıkça tepki göstermiş hatta tehdit etmişti. Bölgede İsrail'den başka Kürt devletini savunan güç yoktur.

Bu durumda bağımsızlık veya geniş özerklik büyük bir güce dayanmadan mümkün gözüküyor. O büyük güç de her zaman yarı yolda bırakabilir.

Rojava konusunda olduğu gibi beklenmedik fırsatlar çıkabilir ve bunlar kullanılır.

Fırsatları kullanırken ve büyük güçler arasında oynarken çok dikkatli davranılması gerekir. Unutulmamalıdır ki özellikle Türkiye'nin o büyük güçlere verebilecekleri ve pazarlık gücü daha fazladır.